

ze dne 23. března 1852 č. 82 ř. z.). Aktivní pohledávky jakékoli druhu posuzovati dlužno jako věci movité (vým. min. fin. ze dne 15. října 1855 č. 28.040); nedobytnost zůstavitelových pohledávek musí se dokázati (rozh. spr. s. dv. ze 22. září 1891 č. 6118). Právní stav soudem projednávacím zjištěný slouží za základ vyměření poplatků (rozh. ze dne 12. května 1877 č. 80); sepsaný inventář má býti základem výkazu, zkoumání a vyšetření čisté pozůstalosti (rozh. spr. s. dv. ze dne 13. června 1882 č. 1442). Není-li nějaké jmění uvedeno ani v inventáři pozůstalostním ani ve výkazu pozůstalostním, nelze z něho předepsati poplatek pozůstalostní, leč by se provedla oprava udání cestou zákonem přikázanou (rozh. spr. s. dv. ze dne 18. ledna 1877 č. 3349). Vychází-li z některých skutečností na jevo nesprávnost nebo bezdůvodnost nějakého stvrzení soudního ve výkazu poplatkovém, má se o tom zemský finanční úřad dohodnouti s vrchním soudem zemským (nař. min. ze dne 25. července 1853 č. 148 ř. z., rozh. spr. s. dv. ze dne 12. července 1890 č. 5426).

Nepřísluší-li projednání pozůstalosti rakouskému soudu, zaslati jest výkaz pozůstalosti přímo poplatkovému úřadu onoho okresu, v němž zemřel zůstavitel; zemřel-li v cizozemsku, doručiti dlužno výkaz ten ústřednímu úřadu pro taxy ve Vídni (nař. min. fin. ze dne 8. dubna 1854 č. 84 ř. z.). Má-li se dostati z některých pozůstalostí poplatků oběma polovicím říše, podati jest pro příslušné poplatkové úřady každého finančního obvodu výkazy pozůstalostní odděleně (nař. min. fin. ze dne 2. října 1868 č. 135 ř. z.). Výkazy pozůstalostní jsou kolků prosty (p. s. 44 q). Viz čl. Poplatky dědické.

Výkazy soudů.

Za účelem dozoru nad úřadováním soudů předepisuje jednacím řád soudní sdělávání zvláštních úředních výkazů, kteréž mají předkládati soudové první stolice nadřízenému sborovému soudu, pokud se týká, vrchní soudové zemští ministerstvu spravedlnosti (srv. o tom §§ 394 a 397 jednacímho řádu soudního ze dne 5. května 1897 č. 112 ř. z.).

I. Úřední výkazy soudů první stolice.

Soudové první stolice (t. j. soudy okresní, soudy krajské, pokud se týká, soudy zemské) předkládati mají co rok představenému sborovému soudu úřední výkazy o své činnosti v občanskoprávních věcech i ve věcech správy justiční, o činnosti své ve věcech trestních [k tomu předepsány jsou zvláštní vzorce]. Soudy okresní mají tak učiniti do 15. ledna předkládajíce výkazy své veškerý zprávou společnou, kdežto soudům sborovým stanovena jest lhůta do 31. ledna toho kterého roku a předložiti musí veškerý úřední výkazy své dvěma zvláštníma zprávama (§ 394 odst. 1. až 3. jedn. ř.); zprávy ty obmezovati se mají na prosté vyznačení potřebných dat bez všelikých poznámek. Jen když by ve zprávě příslušné vyskytovaly se nápadné odchylky v číslicích výkazův od číslic roku předešlého, připojiti jest náležité vysvětlení a významná sdělení (§ 394 odst. 3 a 4 jedn. ř.). Kromě toho udati jest ve výkazech soudů sborových nejen čísla úhrnná, nýbrž i ona čísla, jež vypadají na každý senát, na každého soudcovského úředníka, jemuž svěřeno jest jako samosoudci vyřizování záležitostí soudu sborového, a konečně na každého referenta pro soudnictví nesporné ustanoveného (§ 394 posl. odstavec jedn. ř.). Z veškerých úředních výkazů sborového soudu I. instance sestaviti jest přehled celkový.

President sborového soudu I. stolice zkoušeti má správnost výkazů okresních soudů, případná nutná opatření učiniti; sebrav pak zprávy všech podřízených soudů okresních a přičiniv celkový přehled a eventuelní své poznámky k tomu, jakož i návrhy na další potřebná opatření, povinen jest vše předložiti do 15. února vrchnímu soudu zemskému (§ 395 jedn. ř.). Odtud pak jdou ony úřední výkazy soudů okresních i sborových I. stolice, náležitě byvše prozkoumány a upraveny, k ministerstvu spravedlnosti (do 31. března toho kterého roku) (srv. § 396 jedn. ř.).

II. Úřední výkazy vrchních soudů zemských.

Vrchní soudy zemské mají každoročně do 31. ledna předložiti ministerstvu spravedlnosti své úřední výkazy co do obsahu podobné oněm úředním výkazům soudů prvé stolice rovněž zvláštní zprávou (srv. § 82 odst. 2. zák. o org. soud. a § 397 jedn. ř.). Výkazy úřední mají se tu, pokud možno, zakládati již během roku a vyplňovati po případě z dat zapsaných do rejstříků (§ 398 jedn. ř.).

III. Občasné výkazy.

Kromě výkazů dosud jmenovaných mají soudové první stolice vésti a podávati ještě tyto občasné výkazy, zavedené již vesměs nařízeními dřívějšími:

1. půlletní výkaz o zbožných nadacích (§ 84 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.);
2. občasné výkazy předepsané předpisy o zakládání knih pozemkových;
3. měsíční předkládání žurnálu depositního a žurnálu knihy sirotčí s opisem knihy o poukazech depositních (vým. min. sprav. ze dne 3. prosince 1862 č. 11.946; § 10 min. nař. ze dne 28. července 1856. č. 137 ř. z. a min. nař. ze dne 26. února 1875 č. 18 ř. z.);
4. roční výkaz doručné knihy pro berní úřad o zápisech úmrtních (nař. min. sprav. ze dne 31. března 1885 věst. č. 31);
5. výkazy o příspěvcích ku školnímu fondu, k fondu chudinskému a podobných příspěvcích z pozůstalostí (tu platí zvláštní nařízení pro jednotlivé země vydaná);
6. statistické výkazy roční o obchodu knihovním (tabulárním), pokud se týká, o obchodu dotýkajícím se knih ukládacích (Verfachbücher) nař. min. sprav. ze dne 7. prosince 1894 věst. č. 42);
7. statistický výkaz o odsouzeních pro přestupky, jakýž poříditi mají soudové okresní pro státní zastupitelství (§ 85 prov. nař. k řádu trestnímu);
8. měsíční výkazy okresních soudů o předběžných vyhledáváních a přípravných vyšetřováních (§ 63 vyk. nař. k řádu trest.);
9. roční výkaz o zaměstnání a vyučování vězňů (nař. min. sprav. ze dne 12. ledna 1885 věst. č. 8, a ze dne 6. února 1887 věst. č. 4.);
10. roční výkaz o vězňech k odvodu povinných (vým. min. sprav. ze dne 26. července 1869 č. 9086 a ze dne 27. května 1876 č. 6826);
11. roční výkaz o vězňech soudních, politických a důchodkových a o hnancích (nař. min. sprav. ze dne 9. prosince 1895 věst. č. 23);
12. výkaz o obnosech odvedených státní pokladně z prodeje předmětů trestního vyšetřování (nař. min. fin. ze dne 27. srpna 1877 č. 22.711 věst. min. fin. č. 18);
13. výkazy o naložení s penězi úředními a poplatky doručnými;
14. roční výkazy o změnách v úředním inventáři dle předpisů platících v příslušném obvodu vrchního soudu zemského;

15. půlletní výkazy o revisích deposit, předsevzatých presidíí soudů sborových (nař. min. sprav. ze dne 2. září 1886, věst. č. 41);

16. roční výkazy o úřednicích povinných k službě vojenské nebo k domobraně (vým. min. sprav. ze dne 12. července 1876 č. 8841 a ze dne 31. prosince 1876 č. 16.728, bod 64. nařízení min. zem. obrany ze dne 19. ledna 1887 č. 5 ř. z.).

O postupu zakládání železničních knih má se na příště jen jednou za rok výkaz podávati (na konci roku); k výkazu připojiti jest seznam vložek knihy železniční a seznam změn v nich během roku se udávších. (K tomu srv. § 28 nař. min. sprav. ze dne 31. května 1874 č. 87 ř. z.). Na příště odpadnouti mají však:

a) výkazy o postupu operací zemědělských (srv. nař. min. sprav. ze dne 28. ledna 1890, věst. č. 8, a ze dne 13. února 1892, věst. č. 5.);

b) roční předkládání účtů o použití peněžitých pokut dle § 7 trest. řádu.

IV. Občasné výkazy ostatní.

Jinaké občasné výkazy vésti se smějí, jen když toho bezvýmínečně vyžadují úřední neb osobní poměry jednotlivého soudu za účelem úředního dozoru na postup prací nebo na úřední činnost orgánů soudních; příslušná opatření trvalé povahy sluší však necdkladně oznámiti presidentu vrchního soudu zemského a odtud ministru spravedlnosti, jenž souhlas k tomu dává neb odepírá (srv. §§ 401 a 408 jedn. ř. a § 80 zák. o org. soud.). Souhlasu takového potřebí jest rovněž k nařízením, jimiž se občasné výkazy zavádějí pro všechny soudy v obvodu určitého vrchního soudu zemského nebo v obvodu určitého soudu sborového (§ 408 odst. 3. jedn. řádu soudn.).

Výklad zákonů.

Zákonný základ v té příčině poskytuje § 6 o. o. z. Výklad zákonů (interpretatio legis) čelí k tomu, aby při použití zákonného předpisu na určitý právní případ vyšetřil se smysl jeho, jaký mu zákonodárce sám přikládal a jaký z vlastního významu slov zákona v jich souvislosti vyplývá.

I. Účelem výkladu jest tudíž:

1. Správné použití zákona: V zákoně nemůže býti, jak jest zcela přirozeno, pomýšleno na všechny případy, jež v budoucnosti se snad vyskytnou, a jest tudíž věcí výkladu, aby to, co zákonodárce skutečně zamýšlel, bylo správně pojato a na konkrétní případ použito; úkolem výkladu jest tudíž zabrániti, aby zákonu při použití jeho nebyl přikládán »jiný rozum«, než jaký byl v intencích zákonodárce (§ 6 o. o. z.).

2. Bližší objasnění nejasných a neúplných ustanovení zákonných: Může se snadno státi (zejména při měnícím se způsobu mluvy), že slovné znění zákonného ustanovení nevyjadřuje mnohdy úplně jasně vlastní smysl jeho nebo že nevyčerpává všechny otázky, které příslušnou normou mají býti upraveny; v takových případech jest pak velice důležité, aby objasněním pravého smyslu zákonného ustanovení byl podán průkaz, že právní případ sluší právě pod ně subsumovati.

3. Vysvětlení zdánlivých neurčitostí a odporů v zákoně a objasnění neurčitých výrazů: I při nejpečlivější volbě slov nelze se tu a tam vystříhati nejasných a neurčitých výrazů. Úkolem výkladu jest o odstranění takovýchto zdánlivých odporů se přičiniti a zejména o to pečovati, aby zákonu nebyl přikládán význam, kterýž neodpovídá úmyslu zákonodárcovu nebo přímo se mu přičí.